

Das Latweeschu draugs.

1839. 30 Novbr.

48ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Peterburgs. 2tâ November pehrnâ gaddâ pee Mengel-muischas, ne taht no Rihges, ischlichde Sweedru kuggis, bet Rihges lassmannu preekfchneeks, Satow ar wahrdu, lihds ar sawu pulzinu no 11 wihtrem steidsahs kugga-landim palihgâ un, sawu paschu dsihwibu ne behdadams, isg lah be 7 zilwekus: kuggineeku, stuhmanni un 5 matroschus. Augsti zee-nigs Keisers, to dabbujis sinnah, wiinnu par to irr apdahwinajis ar selta gohdafihmi, pee kruhts us tahdu raibu linti wallajamu, ko sawz Andreasa-linti. Zeem 11 lassmanneem, kas wiinnam palihdsejuschi, isdallija us Keisera pawehleschanu 525 rubtus is pascha wallstibas schkirsta.

Is Rihges. Warr buht, ka tok ko derrehs, kad ne mittesimees, tē pa brishcheem saweem lassitajeem fihki istahstih, kahdas daschadas nelaimes weenâ gabbalâ muhsu mallâs pee zilweku dsihwibas un mantahm gaddahs. Jo, lai arri til weens pats zilweks, to tē dabbujis lassih, druzin wairak fanemtohs un tã laimigi isfargatohs; woi labs darbs ne buhtu, wiinnam us to palihdsejis? — Klausait tad nu, kas notikke Widsem mē: 6tâ Oktober gahje kalps appakfch Selsawas, Zehsu aprinkl, muishas rihjâ, tur apgullahs un pa meegu no twaifeem noslahpe. — 7tâ paschâ deenâ notikke Walmeres aprinkl, ka semneeks no Ungur-pils, ar wesumu fahls no Pehrnowas brauzohht us mahjahm, laikam eemidsis, kritte grahwî un tur uhdeni appakfch wesuma noslahpe. — 10tâ Okt. brauze wallineeks no Ellistper-muischas, Zehrpates aprinkl, garr uppes us mahjahm, bet, warr buht, eemidsis, iskritte no ratteem uppē un noslihke. — 13tâ Okt. atraddahs appakfch Lugdenes-muischas, Zehrpates aprinkl, semneeks, kas rihjâ guttoht no twaifeem bija noslahpis. — 14tâ paschâ deenâ gaddijahs Werrowes aprinkl, ka semneeks, no Rahwers-muischas us Pehrnowu brauzohht, eekritte Uhla-uppē un noslihke. — 17tâ Okt. appakfch Kristi-pils-muischas, Werrowes aprinkl, wedde semneeks malku, un wesums apgahsahs un wihtu fatreeze. — 18tâ Okt. gahje semneeks, kas no Blohmberg-muischas Zehrpate bijis, atpakka us mahjahm, un zellâ nomirre ahtrumâ, pahrlieeku brandwihna dsehriis. — 19tâ paschâ deenâ appakfch Sagniz-muischas, Zehrpates aprinkl, puisis no 11 gaddeem dsirnowu rattam til tuwu nahje, ka neganti tikke fahstis un us weetâs palikke. — 20tâ Okt. kad wehl stipri ne falle,

gahje Walmerê divi puischi, weens no 10, ohtrs no 13 gaddeem, fa we em wezzakeem ne paklausidami, us esaru, pa leddu ar sikhfurpehm apfahre ffreet, bet leddus eeluhse un puischi nosihke. — 23scha Okt. appaksch Perraper=muischas, Pehrnowas aprinkî, isgahje semneeka meita, kam krihtama fehriga bija, weena patte dschewenes lassih; bet ne zil tabt no mahjahm wiinna, warr buht no fehrigas aisgrahbta, eekritte pelkî un nosihke. — 24tâ Okt. appaksch Rauges=muischas, Werrowes aprinkî, pakahrahs dahrsneeks, Latweetis. Wehl ihsten ne sinn, kahdas wainas deht. — 27tâ Okt. appaksch Kawast=muischas, Zehrpates aprinkî, gahje puisis us leddu Emma=uppê, leusahs zaur un nosihke. — 31mâ Okt. Pehrnowâ kalps, labbi ne fargadamees, nosihke uppê. — Kursemmê: 15tâ Okt. appaksch Ohsol=muischas, Dohbeles aprinkî, fadegge kalleja puisis no 18 gaddeem, kas ohgles dedsinadams, ne mas ne bija fargajees. — Tannî paschâ deenâ kutscheris pee kahda Zelgawas doktera, sawas istabas eekurrinatu krahfni pahragri aiswehris, gahje gulleht un no twaifeem nosihpe. — 16tâ Okt. semneeks no Bebrines, Illukstnes aprinkî, gauschi peedsehrees, paschâ klaijumâ nokritte un us weetas paklke. — 26tâ Okt. atraddahs us Krohn=Wirzawas kapsehtas, Dohbeles aprinkî, pee kohka pafahrts nepasihstams pussmuhsha wihrs, kas kâ darbawihrs apgehrbts un kam itt kâ ar nasi bija eedurts fahni. Warr gan buht, ka pats nobeidsees. — Tggauunu semmê: 24tâ Okt. atraddahs pee Dahnu=pils paschâ juhêa wezzâ karra=kuggu weetâ weena unteropzihra jau pussfaturhdufchas meefas, kas zittkahr tur patt bija nosihjis.

Is Wahzsemmes. Arri tur taggad wifs dohdahs negantam brandwihnam pretti. Mallu mallâs laudis jau atkal fahk allu dsert, gluschi kâ tehwi tehwi, un arri jau probe bruhweht tik labbu un wesseligu, ka ir Seemel-Amerikaneri to dabbuschi sinnah, ar kuggeem few pahr leelu juhêu to leek peewest. Un raug', kurrâs pussês labs allus, tur pa gallam ar brandwihnu, arri bes fahribas=beedribahm.

Is Parishes. No teefas pussês tur scho waffaru fluddinaja, lai katrs zilweks, kad arri Deews finn zil labbi mahk peldeht, jel fargahs, eedameem ugguns=kuggeem tuwu nahkt; jo ne fenn pussmuhsha wihrs, tehws no pulka behrnu, peldejoht ugguns=kuggam effoht tuwujees, bet atwars, kas zaur kugga skrittuteem zehlees, winnu ar tik leelu warru effoht eerahwis, ka winsch, kaut gan leels meisteris peldejoht, tatschu ne spehjis isglahbtees. Ir winna meefas wairs ne atraddahs.

Is Lixerpuhl=pilfata, Kalenderu semmê. Naw ohtra semme pafaulê, kur lilkumi to treschu bauhti tik zeeti peekohdina, ne kâ Kalenderu semme. Bet ne ar ween teefas=wihri tur arri pehz to rauga, ka teescham scheem lilkumeem paklausfa. Bet nu pat tannî pilfatâ jauns teefas=preekschneeks, Kushton ar wahrdu, tik kâ sawu ammatu usnehmees, irr lizzis fluddinah, ka winsch, augsti zeenidams tohs lilkumus, kas pawehl to fwehtu deenu fwehtih, un teem paklausidams, balbeerus liskchoht nostrahpeht, kas pa fwehtdeenahm wehl pehz wezza eeradduma nedf sawas istabas aisplehds, nedf sawus darbus pee mallas leek.

Dohmas jaunā basnijas gaddā 1835,
kad waldischana jaunus basnijas likkumus pilnā spehā likke, ko augsti zeenigs
Keisers Nikolai arri preeksch Latweescheem dewis.

Muhsu tehwi tehwi mitte
Paganiskā tumsibā,
Neprahtibā, grehtōs kritte,
Nezerribā maltija;
Jesus gaisma ne spihbeja
Kursemmē un Widsemmē;
Tapeh; azzis ne eespehje
Skattih; spohschā swaigsnitē.
Schnaktoht nu par galwahn; krehje,
Brunzeneeku sohbiini,
Kas bij affi istrihti,
Ut un affins straumehm lehje.

Masa gaisma plestees sahje,
Spihdums bij wehl nemannams;
Jo tam tumschums pretti schahje,
Kas wehl ne bij uswarrams.
Kristibu ar warru speede
Wezzeem tumscheem paganeem;
Lahstus prettineekeem sweede,
Swehtib; sohla tizzigeem.
Tā nu Kristus tizzibina
Tape tehweem usspeesta,
Bet ak! winna mahziba
Ne tappe wis likta sinna.

Wehrgu buhschanā nu kritte
Wezzi tumschi Latweeschi,
Un ar mohzibahm tohs fitte
Geschi gaddu simteni.
Nohst, ak nohst! juhs waidu lalki!
Nohst no mannas dseefminas!
Suhdeet man no peeminnas,
Kuhpedami behdu twaiki!

Neds no beenas widdus zekahs
Spihdums zittas pofaules,
Katriš atshichanu smekahs,
Lassidams eeksch bihbeles. —
— Bitters, peepildih; ar garru
Debbesigas taisnibas,
Saspehrd wiltineeku warru,
Atklah; Jesus mahzibas.
Atshichanas gaisma smaida,
Un ir muhsu wezztehwi
Tappe sahkti mahziti;
Laimes brihd; nu Latwjus gaida!

Deews us augstu Kreewu trohni
Atsuhctija engelus,

Puschkotus ar Keisru trohni
Eeraugam tā zilwekus. —
— Naifitas tohp wehrgu saites,
Latwji brihwi, swabbadi,
Erahditas nohmas, gaites;
Dohsti taisni likkumi. —
Aleksanders, tawam gohdam
Behrnu behni gawilehs
Stannaki wehl, ne tā meh;,
Scho deen peeminnoht tew dohdam!

Aleksanders atraisija
Sawus behrnus swabbadus;
Prahtā winnam allasch bija,
Darriht muhs jo laimigus;
Brihw'neekus ar gudru prahtu
Gribbeja muhs istaisiht, — — —
— Debbes atwehrah; — un klastu
Engels, wianu aiswadidht! —
Dshwo lihgfimis! Ko tu sahjis,
Mushcham ne taps aiskawehts. —
Deews, tu tohpi noslawehts:
Mums irr ohtrais engels nahjis!

Nikolais nu muhsu tautai
Ushauze: "Lai gaisma tohp!"
Tumsibai buhs puschu rautai
Tapt, un prahts lai gaismohts tohp.
Grahmatā buhs katram lassiht,
Kas gribb Lut'ra tizzigs buht;
Dee ta brihw'neeku buhs pasiht;
Mullam grehtu wehrgam kluht!
Krihti zekahs, Latwju tauta!
Garrā un pateesibā
Lai skann tawa teikschana;
Wehrgs un mulliba tohp rauta!

Lehtih; peenemm jaunā gaddā
Muhsu wahju teikschanu:
Muhs zaur tumschu nakti wadda
Elkohns taws pee gaischumu;
Tawa dehla Jesus wahrdi,
Kas muhs us tew pazelt mahk,
Taps itweenam nu jo gahrdi,
Kad tohs paschi lassiht sahk.
Dohd no augshenes to spehku
Mihlestibas beedriba,
Staigah; sawā tizzibā,
Atmest kahribas un grehtu.

Un to, fo tu mums par laimi
 Suhrijis no augšenes,
 Swehtih, laimoh tawu faimi,
 Kas muhs allasch firdi ness:
 Nikolaju, Debbes tehtht!
 Muhfu augstu Keiseru,
 Gribbi schehligi tu swehtih,
 Pafneegt winnam paligu.

Lai ar katru jaunu beenu
 Winna padohms isdohbahs;
 Teescham, laime isplechahs
 Tad par dshwofli itweenu!

Lai tahs dahrgas bahwaninas,
 Ro zaur winnu fanemman,
 Walkajam ar gudras sinnas,
 Waldishanu weeglojam.
 Fikkuneem lai paklausigi
 Weenumehr mehš rahdamees,
 Teescham tad mehš ustizzigi
 Winna behrni sauzamees!

Debbes spohscha faule filda
 Muhs no trohna zeptera;
 Lai tad effam nomohda,
 Ka ta muhsu firdis pilda.

£.....l.

Bezzehtwu fakkami wahrdi.

43.

Deewš gribb, lai wiannu peeluhdsam garrā un pateesibā. Teem Zuhdeem truhse ta peeluhgshana garrā un teem paganeem ta peeluhgshana pateesibā. Abbi Deewam ne patikke. Tad nahze Kristus, kas garru un pateesibu saweenoja; un fursch zilweš nu garrā un pateesibā Kristus wahrda Deewu peeluhds, tas ihši Deewam patih un irr Jesus Kristus mahzellis.

44.

Jesus gribb dischus un masus, nabbagus un baggatus darriht swehtus; bet tad tee dischi un baggati ne gribb, un wiannu ne usnemm sawā firdi, tad tas isteek ar teem nabbadsineem un flawe to Zehwu pahr scheem.

A. B.

Sinna, zil naudas 29. Nowember-mehn. deenā 1839 eeksch Nihges makkaja par daschahm prezehm.

Par	Makkaja:	Subr. nauda. Rb. R.	Par	Makkaja:	Subr. nauda. Rb. R.
1	pubru rudsu, 116 mahrzinuš smaggu	1 35	1	pohdu (20 mahrzineem) waffu	7 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 5	—	tabaka	— 65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2 50	—	sweesta	2 35
—	ausu	— 65	—	dselses	— 75
—	firnu	1 50	—	linnu, frohna	2 —
—	rupju rudsu = miltu	1 40	—	brakka	1 80
—	bihdeletu rudsu = miltu	1 80	—	kannepu	— 90
—	bihdeletu kweeschu = miltu	3 50	—	schfihstu appianu	2 80
—	meeschu = putraimu	1 50	—	neschfihstu jeb prezes appianu	1 80
—	eefala	1 10	—	muzzu filku, eglu muzzā	9 —
—	linnu = sehklas	3 25	—	lasdu muzzā	9 25
—	kannepu = sehklas	1 25	—	smalkas fahls	4 50
1	wesumu feena, 30 pohduš smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls	4 75
barrotu	wehreschu gaku, pa pohdu	1 —	—	wahri brandwihna, pussdegga	6 25
			—	diwdegga	8 —

Lihds 28. Nowember pee Nihges irr atnahkufchi 1732 fuggi un aisbraukufchi 1735.

Brihtw drikkheht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pufes:
 Dr. C. E. Napier sky.

Latweeschu drauga

p e e l i f f u m s

pee № 48.

30. November 1839.

Jaunas sinna s.

Is Mattischu draudses, Widsemme. Scho gadd' mehs sawas Mattischu, Burtneekes un Allojes bihbeles beedribas swehtkus ne warrejam agrati, ka 23schâ swehdeena pehz waff. sw. atsw. swehtibt. Pehz rihta-dseefinas, ko draudse nodseedaja, Burtneekes mahzitais Deewu peeluhdse, lai winsch paligâ nahktu inuhfu nespehzibai pee scho swehtu darbu, un lai ta Deewa sehkla, kas no bihbeles beedreem teef issehta, daudskahrtigus, labbus auglus dohtu; — un kad nu Mattischu skohlmeisters ar skohlas-behrneem kahdu kohra-dseefininu us tshetrahm balsim bij' nodseedajis, tad wehl Mattischu mahzitais to liturgiu, ka ta swehta ammata grahmatâ irr preeksch-rakstita, noturreja; tik ween winsch swehdeenas-lekziona weetâ lassija tohs wahrdu, ko Pahwuls teem Tessalonikereem 1â gr. p. 2-10 raksta, fur winsch tohs Tessalonikerus par to teiz, ka winni „to wahrdu“ tahm zittahm krisligahm draudsehm par labbu preekschsihmi effoht peenehmuschi. Spreddikis no Ruhjenes jaunaka mahzitaja tikke fazzihis. Winsch tapehz, ka refruhschu lohsefchanas laiks bija, sawu spreddiki eefahkdams, waizaja: arrig klahjahs tahdôs behdu-laikôs bihbeles-swehtkus swehtibt? un atbildeja: ka behdu laiki effoht paschi laiki, tohs laudis ar Deewa wahrdeem eepreezinahit; — un pats winsch tad arr' to mekleja darriht pehz tahs paschas swehdeenas ewangeliuma wahrdeem Matt. 22, 15-22, mahzoht, ka jadohd Kaisaram, kas Kaisaram peederr, un jadohd Deewam, kas Deewam peederr, — un parahdoht, ka mehs grehzigi zilweku behrni ta deht sawam mihlam un schehligam Kaisaram labpraht ne dohdam, kas winnam peederr, ka mehs Deewam ne dohdam, kas Winnam peederr. So kad mehs Deewam dohtu, kas Winnam peederr, prohti: sawas firdis, tad mehs arridsan labpraht dohtu Kaisaram — sawas laizigas mantas, jo mums paleekama manta jaw buhtu debbesis, — sawus dehus, jo mehs sinnatu, ka tee arr' sweeschumâ Deewa rohkâ irr, — un sawu dshwibu, jo mehs sinnatu, ka mehs dshwojoht un mirstoht peederram tam Kungam. Pehz scheem wahrdeem winsch ar swehta garra paligu to draudsi skubbinaja, Deewam doht sawas firdis, apleezinadams un fazzidams: »mihki behrni! ja juhs ta darriseet, tad jums notiks, ka teem laudim notikka, ko dedsigas tshuhskas tuknesi bija kohduschas, kas, to warra-tshuhsku usskattoht, wesseli palikke, — ta arridsan juhs scho sawu bihbeles beedribas schehlastibas-sihmi usskattidami un schodeen sawus bihbeles-swehtkus pa reisi swehtidami, arr' warrat wesseli un atswabbinati kluht no wissahm sawahm gruhitahm.« To fazzijis, winsch beidse ar teem pascheem wahrdeem, ar ko winsch bij eefahjis, ar teem wahrdeem, kas Dahwida 100tâ dseefinâ stahw: „Gawilejeet tam Kungam, wissa pasaule. Kalpojeet tam Kungam ar preeku, nahzeet preeksch winna waigu ar preezigahm dseefmahm. Ge-eita zaur winna wahrteem ar pateifschanu winna pagalmjôs ar teifschanu, pateizeet winnam, slawejeet winna wahrdu. So tas Kungs irr labs, winna schehlastiba paleek inuhschigi,

un winna pateesiba lihds raddu raddu raddeem." Kad nu draudse bij dseedajusi 260tas dseefmas p. 1 un 2, tad Mattischu mahzitais to gabda-rehkeni nolassija:

17ta Sept. 1838 lahdê atlikkabs	—	—	—	—	91 rubl. 82 kapp. fudr.
Lihds 29tai Sept. 1839 Mattischôs par pahrdohstahmsw. gramatahm eenahze	11	—	55	—	—
Wurtneekes draudse	—	—	10	—	65
Allojes draudse	—	—	13	—	90
Lihds tai paschai deenai no mihlestibas tikke dahwinahts, no 175 beedr. Mattischôs	34	—	8 $\frac{3}{4}$	—	—
no 90 beedreem Wurtneekes draudse	—	—	34	—	5 $\frac{1}{4}$
no 100 beedreem Allojes draudse	—	—	9	—	72 $\frac{1}{2}$
	Rohpâ	—	205 rubl. 78 $\frac{1}{2}$ kapp. fudr.	—	—
Isdohst tikke par sw. gramatahm	—	—	100	—	13 $\frac{1}{2}$
tâ kâ lahdê wehl atleekabs	—	—	105 rubl. 65 kapp. fudr.	—	—
Swehtas gramatas mums pehrn atlikkabs	—	—	10 bihb. un 92 jaun. test.	—	—
No jauna effam pirkuschi	—	—	23	—	130
	Rohpâ	—	33 bihb. un 222 jaun. test.	—	—
No schahm wiffas 3 draudses tikke pahrdohstus	—	—	15 bihb. 66 jaun. test.	—	—
isshinkotas	—	—	5	—	54
Zâ kâ wehl taggad mums atleekabs	—	—	13	—	102
	Rohpâ	—	33 bihb. 222 jaun. test.	—	—

Tad Mattischu mahzitais fazzija: ka warroht gan redseht, ka ta mihlestiba pee scha darba ne effoht wairs tik leela un karsta, ka eefahkumâ. Bet lai gan 1) tee, kas par teem kappeeem, ko winni dahwinaja, bihbeli woi j. testamentu, kas rubbutus maksa, zerreja dabduht, irr atkaypuschees, tomehr mehs par to ne behdajamees, ka to beedru irr masak palikkuschi, jo Deews ar ween wehl ar mums irr; — lai gan 2) arr' tee, kas laiziga gohda un teikshanas deht leelas dahwanas eefahkumâ bij atnessuschi, taggad irr atrahwuschees; tomehr mehs par to ne behdajamees, sinnadami, ka tee, kas no mihlestibas irr muhsu beedri, wehl ne irr peekussuschi un arr' ne peekussus, un ka Deews to pulzimu, kas pastahw, ar paleekameem augteem pee winnu firdim un dwehselehm apfwehti; — un kad 3) pulki atraujabs no scha swehta darba tapehz, ka winni dohima, ka jau deefgan effoht darrihts, ka jau deefgan swehtas gramatas muhsu draudses effoht, tad mahzitais parahdija, ka schee missejahs, jo ne buhtu arr' muhsu draudses ne weena mahja wairs, kur bihbele ne buhtu, tomehr zittas draudses muhsu tehwu-semme wehl dauds mahjas un dauds dwehseles irr, kam schi dsihwibas maife truhst. Pa wiffu Widsemmi wehl 20000 mahjas-buhshanas irr, kam nedf bihbele nedf jauna testamente irr, un pee schahm 20000 mahjahm arr' no muhsu draudsehm gan kahdas peederr, to mehs ne warram un ne gribbam flehpt. To Deewa wahrdu truhkuma deht mehs trihs draudses effam fabeedrojuschees, bet wehl arr' mums tas truhkuma laiks naw pahrgahjis — wehl arr' muhsu starpâ dsihwo laudis, kas wehl sliftaki, kâ pagani irr, tapehz ka winni aizinati tikke us to sataistitu meelastu, bet wis ne klaussija us to aizinashanu un ne nahze. Tad nu tapehz, ka mehs wiffi effam kristigas draudses lohzefti, un ka arr' pulki neweffeli lohzefti wehl pee muhsu meefas peederr, kas wiffu meefu warr neweffelu un nespehzigu darriht, tad mums wisseem arr' wehl ne buhs atrautees no schahs beedribas, un iffatram tas peekriht, zil spehdams, to Deewa walstibu usturreht un to tizzibu eeksch Kristus spehzinahnt un watroht, zaur to, ka winsch to preezas mahzibu no Kristus, kas swehtôs rakstôs teef sluddinahts, pats peenemm un arridfan farweem turwakeem pee-

ness. Ur liturgiun, noswehtischanu un fohlas-behrnu kohra-dseefiniun schi Deewa-kalposchana beidsahs, un meh's zerrejam, ka Kristus, kurra wahrda meh's bijam sanahfuschi, muhsu widdu irr bijis, un ka winsch daschas firdis, kas winnam naidigas bija, sewim buhs draudsigas un peemihligas darriis. Wahzeefcheem Burtneekes mahzitais Deewa wahrdu's fluddinaja, pehz swehta Esaijasa wahrdeem, 55, 10 un 11 un parahdija: ka tikpatt ka lectus un sneegi no augschenes, no ta Tehwa tahs gaismas dohti par auglibu un swehtibu muhsu semmes, arridsan Winna swehti bihbeles-wahrdis effoht dohti mums par spehku, kas apgaisno muhsu garru, un kas mihsstina tahs firdis, ka tahs gattawas fluhstu us preezigu atbildeschanu pastara deena un teesa. 44.

S i n n a

pahr

tahm swehtdeenahm un swehtku deenahm, kas Luttera basnizas tohp swehtitas.

II. U t w e n t e.

U t w e n t e irr latinis's wahrds un apfihme latwiskâ walloda: atnahkfschanu. Bihbele runna dauds weetas no Kristus atnahkfschanas. Par winna atnahkfschanu meesa melle: Jah. 1, 11, 1 Tim. 1, 15; us teesu pahr Jerusalemi un pasauli: Matt. 24, 27, Luhl. 21, 27, 1 Tess. 5, 2, Jehk. 5, 8, Matt. 25, 21. — Kad mums kahda wehra leekama leeta jeb notifschana gaidama, tad meh's jau preekschlaika to pahrdohmajam un ar zitteem pahr to farunnajamees, un us to muhsu firdis itt ka aizinata tohp. Kad tas jau pee nihzigahm semmes lectahm ta irr, zeek wairak firds speedisees apzerrecht tahdas leetas, kas dwehselehm par labbu no augstas debbes semne nestas tohp, zeek wairak buhs tahm pakuhtrahm firdim lohjitahm fluhst, prahrtigi apdohmaht un atsibt to labbumu, ko tahs wehl ihsti ne sajuht. Tapehz eezehle un dibbinaja tee pirmi kristiti basnizas tehwi tschetras swehtdeenas preeksch Jesus Kristus dsumschanas jeb atnahkfschanas swehtkeem, lai tas kristihts pulzinsch zeenigi fataisitohs, ar apdohmu un firds zillaschanu us to dahrgu peeminnas deenu, kurra tas pasaules gaischums Jesus atnahze wirs semmes. Wezzu wezzas basnizas grahmatas stahw usrakstihts, ka tai laikâ, kad 430 gaddi bija pagahjuschi pehz Jesus peedsunschanas, irr sahkuschi atwentes laifu swehtiht. Tee kristigi mahzitaji sapulzinaja sawu draudsi un flubbinaja to us mohdrigu apdohmaschanu, ka Jesus effoht tas pasaules pestitais, no ka wissi praweeschi papreeksch fluddinajuschy, kam pehz Deewa swehta padohma bija atnahkt. Tee lassija preekscha stahstus no bihbeles, un istahstlija tohs rakstus ta, ka ir pat behrns to warreja saprast. — Tas bija derrigi un pareisi. — Bet tas ne bija labbi, ka kahdus 150 gaddus wehlaiki basnizas tehwi sawahm draudsehm uskrahwe daschas gruhstibas, ko neds pats Jesus, neds winna apustuki bija gribbejuschi. Tee brehze, ka tas leels grehks effoht, atwentes laikâ lustetees, ta pat aisleedse tee kahsas turreht, ta ka tas wehl ne fenn muhsu kursemmé un widsemme notifke pehz wezzas eerasias wihses, kamehr jauni basnizas liktumi scho apgruhstinadamu liktumu pee mallas wehle. Zitti bihskapi usspeede sawahm draudsehm, noturretees no gattas

un peena ehſchanaš, un tā ušſtrahwe gaweſchānu un meeſaš mehrdeſchānu, kà to wehl taggad daſchāš kriſtītāš draudſeš redſam.

Tà tappe pahrwehrſia atwentes ſwehtſchana par gruhtu baſnižaš kalpoſchānu, kaš ne buht ne ſaderr ar Jeſuš ſwehtānu mahziſchānu. Muſſu Luttera tizzibaš grunte un pamataš irr Jeſuš Kriſtuš mahziſchānu ſwehtā bihbelē; kaš ar tānu ne ſaeet kōhpā, to mehš atmettam. Mehš arri no Deewa wahrdeem ſunnam, kà Deewš tapehž paſauli raddiſiš, lai ikweenš raddijumš, kam dſiſhwibaš ſajuſchana irr, ſawāš dſiſhwibaš deht preezatohš. Ta ſemme irr pilna no winna gohdibaš! Deewš paehdina wiſſu, kaš dſiſhwo, ar labbu prahtu. Woi gan taš mihtaiš Deewš, muſſu Tehwš, kaš mumš tahdu jauku paſauli par mahjaš weetu dewiš, woi wiſſch gan par to warretu kurneht, kà zilwekš atwentes lai kà gattu un peenu ehſdamaš, arri lihgſmotohš? Ta Jeſuš wehl taggad pee mumš aplahrt ſtaigatu, ar ſawu deewigu mutti laudiš mahziſchānu, wiſſch tahduš leekuluš noſauktu par nobalteteem kappeem, kaš gan no ahrenes ſpihd, bet no eekſchpuſſeš ſmirdeht ſmird. Swabbadai buhš muſſu tizzibai buht no wiſſchānu ahriſchānu zee-riſchānu, no wiſſchānu leekuluš iſliſchānu, no wiſſchānu tumſchānu neſaprohtamaſchānu mahziſchānu. Neprahtigi irr, deenaš widdū, kad ſaulite ſpihd, ar aiſſeetaſchānu azzim kà aklam grabſtiteeš. Jeſuš debbeš ſaule ſpihd, lai atdarram azzis!! Swabbadam buhš muſſu garram buht no wiſſa, kaš to eekſpehtu apgruhtinaht, lai warretum jau ſcheit wirš ſemmes dſiſhwodami, Deewu, tā ſaktoht, no waiga waigā ſkattiht un to gohdahht garrā un pateeſibā!

Atwentes lai kš irr gan lohſi wehrā leekamaš, un mumš buhš to ar augſtu dwehſelš zillaſchānu ſwehtiht. Tanniš deenaš buhš mumš peeminneht to leelu ſchehlaſibu, kō taš neredſamaš miſlibaš Tehwš rahdiſiš mumš zilwekeem zaur Jeſuš atnahkſchānu. Tapehž arri tahš deenaš lezjionš (Reem. 13, 11—14) ušſauz: Zekateeš no meega! Kriſtihtš zilwekš, Jeſuš atnahkſchānu tewi mohdina! Ta mulkibaš, mahnu un netizzi-baš nahtš irr pagahjuſi, kaš tohš wezzuš Zuhduš un paganuš ar prahta tumſibaš ſai-tehm ſaiſtiija. Deena irr nahkuſi pahr teem, kaš tumſibā un nahweš ehnā ſehdeja. — Noleezeet tumſibaš darbuš! Nohſi ar wiſſu mahnu tizzibu! nohſi ar prahta tumſibu, nohſi ar wiſſchānu leekānu ſai-tehm!! Lai gehrbjameeš pateeſibaš un gaiſmaš drehbēš, tahš deewigaš gaiſchibaš drehbēš, ar kō muſſu Kungš Jeſuš Kriſtuš bija iſgehrbeeš. Lai muſſu dohmaš un eegribbeſchanaš tahdaš deewigaš irr, kà winnam biſ. Lai muſſu tizziba uš Deewu tahda irr, kà Jeſum biſ, lai muſſu wahrdi un darbi pehž winna preekſchſiſhmes allaſch weenš ar ohtru kōhpā ſadeen! — Ar tahdaſchānu dohmaſchānu un apnemſchānu mehš ſwehtiſchānu pa reiſi atwentes lai kš.

Wehl ſchē ja peeminn, kà ar atwentes lai kš kriſtiteem laudim eekſchānu jaunš baſnižaš gadaš. Sewiſchki mumš Latweeſcheem no 1835ta gadda irr pirma atwentes ſwehtdeena preeziga peeminnaš deena. Jo tanni deenā tappe tee jauni baſnižaš liſkumi eekweſti, kō muſſu ſchehliſch Kriſterš Nikolai I. pataš ar ſawu rohku apſtiſpirinaiſi, un tahdā prahtā dewiš, lai Latweeſchu tauta pee prahta gaiſmaš weſta kluhtu.